

Fiskimannafelagsformaðurin og hugurin til sjógvin standa við

Hóast ómetaligar broytingar eru farnar fram í samfelagnum, ta tíð, teir flestu av hesum monnunum, sum nú hava fingið prógv, hava livað, er hugurin til sjógvin óbroyttur og Fiskimannafelagsformaðurin tann sami, segði Karin Kjølbro millum annað í røðu síni í samband við handanina av prógvunum

Kæru skipsførarar, skiparar og heimaskiparar.

Hjartaliga tillukku við próvnum. Dagurin er tykkara, og takk fyri høvið at sleppa at deila hann við tykkum.

Flestu tykkara sóu dagsins ljós í sjeytiárunum í bestu uppgagnstíðum, land okkara hevur vítað um.

Tit vóru ungir í áttatiárunum, tá alt læt seg gera, og tit komu til mans í nitiárunum, tá alt steðgaði upp.

Ómetaligar broytingar eru farnar fram í hesum árum. Fyri bert at nevna okkurt, sum hevur við sjógvin at gera, so hava vit havt 10 landsstýrismenn í fiskivinnumálum síðani 1971. Tá hevði hvør maður fritt at fiska hvar sum helst. Men í dag er ólógligt at seta skrubbugarn á víkini, har tit búgva.

Óbroytt

Nakað er to óbroytt í hesi byltingartíð, og tað er, at formaðurin í Fiskimannafelagnum tá set Óli Jacob-

sen, og tað ger hann enn. Kaneka sigur tað nakað um støðufestið hjá sjómmonnum.

Hugurin til sjógvin hjá upgdómi okkara er eisini óbroyttur – tækk og prís fyri tað. Kanska var onkur tykkara við í kanningini, tá børn í 1982 vórðu spurð, hvat tey skuldu verða sum vaksin. Hugsotið hevði til endamáls at kanna, hvussu sjónvarpið fór at ávirka børnini.

Í 1982 vildu flestu dreingir verða sjómenn, og nú í ár, 15 ár aftaná, visir tað seg, at flestu dreingir í sama aldri alsamt vilja verða sjómenn. Tað er áhugavert, tá vit vita, hvussu stórt árin sjónvarpið hevur, sum tað eisini visti seg, tá talan er um gentur. Í fyrri kanningini skuldu flestallar verða friserdamur og sjúkraisystarar, men nú hava tær nógv fjølbroyttari starvsætlanir.

Ymiskt er, hvussu ein sjómaður verður góðskumettur. Best kendi sjómaður og kaneka fyrsti heimsborgari okkara, Nólsoyar Páll, ið

bygdi »Royndina Friðu«, var so høgt í metum, at heil bók er útkomin við nøvnunum á 4.000, ið hava ættarsamband við hann og helst eru errin av tí. Givið er, at hann var vitugur,

upplýstur og hevði áráði ikki um at tala.

Tit, sum hava lokið prógv í dag, hava fingið eitt amboð, ið gevur møguleika fyri fongi, lívsvaliteti og eydnu, eitt amboð, ið kann

føra tykkum langt og, um tit hava hug til tess, til heimsborgarar.

Blóman av føroyska undgdóminum

Áðrenn verðin broyttist á tann hátt, at so nógv ung fóru á studentaskúla, vórðu næmingarnir á sjómansskúlanum ofta nevndir blóman av føroyska undgdóminum. So leidis plagdi ein gamal lærari her á staðnum at taka til orðanna. Hetta vóru dreingirnir, ið fóru til skips, beint sum teir høvdu fingið prestsins hond á hævði, ella eftir 9. og 10. flokk.

Teir lærdu at arbeiða, at virka í felag – teamwork, sum tað eitur í dag, at hava ábyrgd, at vera stundsligir og raskir. Teir vóru til skips saman við monnum í øllum aldri, og ofta monnum úr øllum landinum. Teir blivu sosialt mentir, meðan teir vóru til skips.

Ein færlíki, ið mangan tvørar hjá teimum, ið bert hava gingið í skúla.

Samfelagsarbeiði uttan ómaksløn

At hetta verður nevnt, er, tí at eg í stívliga 20 ár havi havt samstarv við skiparar í royndunum at fáa skilafólk úr dreingjum, ið høvdu brotið revsilógina. Hetta samstarv var nakað av tí týðningarmesta í kensluni av at hava eitt arbeiði við meining og dygd. Gleðin við at stíggja, hvussu ein drongur, ið kaneka hevði øll odds imóti sær, mentist fyri hvønn túrin. Og gleðin, tá tú eisini upplivdi, at onkur av hesum dreingjum gjørdist skipari sjálvur og síðani gjørdist samstarvsfelagi, ið eisini tók sær av dreingjum, ið høvdu tørv á kjansi.

Hetta kom mær til hugs, tá eg nýliga sá tvær »era kostnaðarmiklar verkætlanir viðvíkjandi tveimum ungfólkum, ið skuldu fáast aftur á beina kós. Tey kostaðu nærum tað sama sum ein hospitalssong ella ein góð skiparaløn um mánaðin. Hetta sigur so nakað um, hvat skipara- og sjómansstætt okkara hevur áttikið sær og útint í fleiri ættarlið uttan ómaksløn.

Skattalætti

Í hesum døgum slepst ikki undan at røgva fram undir uppskotið, ið liggur á tingborði um skattalætti. Uttan at taka støðu til sjálvt uppskotið, DIS, FAS, NIS ella bústað hjá sjómmonnum okkara, so slepst ikki und-

an, at mong av okkum gjøgnum árinu ferð eftir ferð hava rætt ryggin og vart okkum, tá vit skuldu hoyra fyri peningaveitingarnar úr Danmark. Við vissum stoltleika kundu vit tá siga, at samfelag okkara hevur ikki bara passivt tik-ið imóti donskum veitingum. M.a. hava vit latið 25-30% av yvirmonnum til danska handilsflotan.

At teirra avrik so eisini eru komin samfelag okkara væl við í fremmandari valuta, ská ikki vera ósagt. Vit ynaska øll, at tit verða verandi í Føroyum, men neyvan kunnu vit happa eina stætt fyri tað, at hon velur at flyta, hagar korini eru best, ella har arbeiði er.

Heimstaðarsaknur

Kanska hoyrdu eisini tit einaferð í heyst, at útvarpið bar tey tíðindi, at 47% av lóðini hjá arbeiðsfólkunum á boripallunum í Norðejónum er endurgjaldt fyri heimstaðarsakn. Tað er hvørt sít at arbeiða á bori-palli og at vera til skips, og víst eru menniskju og familjur ymiskar, men heimstaðarsaknur vita vit øll, hvat er. Tað er so nakað av tí óhugnaliga, ið fylgir við tí at vera sjómaður. Væl vita vit øll, at kenslulívið er týðningarmikið. Hetta er so fyrstu ferð, eg havi hoyrt tað góðskumett í krónuvirði.

Arbeiðsumhvørvið

Herfyri varð fyrsta kanningin av sínum slag gjørd um arbeiðsumhvørvið hjá navigatørum av avvarðandi fakfelagi. Av hesum sást álvarsigur trupulleiki at standast av møði. Alt gongur, tá vit eru ung, men fryktandi er fyri ov skjótari niðursliting, tá arbeiðast skal so effektivt allan sólarringin.

Slíkt er so fjart at hugsa um í dag hjá tykkum, men kortini er meiri neyðugt enn nakrantíð at hugsa um lívsstí hjá okkum øllum og ikki minst hjá sjómmonnum, so tit eisini eiga eitt lív við dygd, tá tit koma í land.

Framtíðin

Nevndi í innganginum, at tit sóu dagsins ljós í fremstu uppgangstíðum, og tit komu til mans, tá alt steðgaði upp. Tá næsta 10-árið byrjar, skal uttanlands-skuldin rindast aftur. Hóast vit júst nú hoyra um yvirskot á lógtæingjagarlógini, so hevur eingin lovað, at hetta heldur fram.

Skipførarar, sum finga prógv 19. december 1997:

Kristian Dam, Kollafirði, Hjalti Eliassen, Leirvík, Gunnar Holm Gardar, Klaksvík, Jákup Godtfred, Vági, Frederik Hansen, Klaksvík, Hans Arngir Andrias Hansen, Runavík, Marnar Suni Højsted, Sandi, Marnar Ási Kjærbaek, Vági, Uni Dimon Kjærbaek, Øravík, Gunnlaugur Persson, Tórshavn, Jónhard Petersen, Fuglafirði, Jens Meinhard Rasmussen, Tórshavn, Steingrim Emil Lindenskov Samuelsen, Sørvgá, Andrias Vang, Kaldbak.

Hesi finga virðisløn:

Jákup Godtfred:

Andrias Vang:

Jens Meinhard Rasmussen: Pennasett frá Dansk Navigatørforening.

Gullur frá Reiðarinum A.P.Møller.

Klokkuset frá Tryggingarsambandinum Føroyar.